

NEGATİF ÖRGÜTSEL DAVRANIŞ

Prof. Dr. Hakan Vahit Erkutlu

© 2017 AKADEMİSYEN KİTABEVİ

Yayın Dağıtım ve Pazarlama A.Ş.

Halk Sk. 5/A Yenışehir/ANKARA

Tel: 0312 431 16 33

www.akademisyen.com

Negatif Örgütsel Davranış

Yazar: Prof. Dr. Hakan Vahit Erkutlu

ISBN: 978-605-9354-53-0

DOI: 10.37609/akya.1981

Yayıncı Serti ika No : 25465

Yayın Koordinatörü : Yasin DİLMEN Mizanpaj

ve Kapak : Rahime DİLMEN

Baskı : Reaksiyon Matbaacılık, ANKARA/2017

Dağıtım Adresi

Akademisyen Kitabevi

Halk Sk. 5/A Yenışehir/ANKARA

Tel: 0312 431 16 33

www.akademisyen.com

Bu kitabın yayın hakkı AKADEMİSYEN KİTABEVİ'ne aittir. 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereği herhangi bir bölümü, resmi veya yazısı, yazarların ve yayıncısının yazılı izni alınmadan tekrarlanamaz, basılamaz, kopyası çıkarılamaz, fotokopisi alınamaz veya kopya anlamı taşıyabilecek hiçbir işlem yapılamaz. Yazıların içerikleri yazarları bağlamaktadır.

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM NARSİSİZM

Giriş	1
Narsisizm Kavramının Tanımları	1
Narsistik Kişilik Türleri ve Temel Özellikleri	4
Patolojik Olmayan Narsisizm	4
Patolojik Narsisizm	5
Narsisizmin Ayrımsal Boyutları	8
Otorite	8
Teşhircilik	9
Sömürücülük	10
Hak İddia Etme	11
Öz Yeterlilik	11
Üstünlük	12
Narsisist Kişiliğin Nedenleri	13
Narsisizmle İlgili Araştırmalar	14
Narsisizm ve Mutluluk	14
Narsisizm ve Umut	15
Narsisizm ve İntihar	15
Narsisist ve Benlik Saygısı	15
Narsisizm ve Cinsiyet	16
Narsisizm ve Şiddet	16
Narsisizm ve İş Yaşantısı	16
Narsisizm ve Liderlik İlişkisi	16
Narsisizm ve İnsan İlişkileri	18
Narsisizm Seviyesinin Ölçülmesi	19
Kaynakça	20

2. BÖLÜM PSİKOLOJİK SÖZLEŞME VE İHLALİ

Giriş	25
Psikolojik Sözleşme Kavramı	26
Psikolojik Sözleşmenin Özellikleri	29
Psikolojik Sözleşme Türleri	30
Anlaşmaya Dayalı Psikolojik Sözleşmeler	31
İlişkiye Dayalı Psikolojik Sözleşmeler	32
Psikolojik Sözleşmenin Temel Süreçleri	32

Psikolojik Sözleşmenin Oluşumu	32
Psikolojik Sözleşmenin Oluşumunu Etkileyen Etkenler	33
Psikolojik Sözleşme İhlali	35
Psikolojik Sözleşme İhlal Algısı ve Psikolojik Sözleşme Bozulma Duygusu Ayrımı	38
Psikolojik Sözleşme İhhalinin Nedenleri	39
Psikolojik Sözleşme İhlal Algısı ve Bozulma Duygusunun Oluşum Süreci	41
Psikolojik Sözleşme İhhalinin Sonuçları	43
Psikolojik Sözleşme İhhalinin Ölçümü	47
Kaynakça	48

3. BÖLÜM TÜKENMİŞLİK

Giriş	53
Tükenmişlik (Burnout) Sendromunun Tanımı	54
Tükenmişlik Sendromunun Önemi	56
Tükenmişliğin Benzer Kavramlarla Olan İlişkisi	58
Stres	58
Depresyon	60
İş Tatmini ve Tatminsizliği	61
Tükenmişlik Sendromu Modelleri	61
Cherniss Tükenmişlik Modeli	62
Edelwich ve Brodsky Tükenmişlik Modeli	63
Pines Tükenmişlik Modeli	65
Perlman ve Hartman Tükenmişlik Modeli	65
Meier Tükenmişlik Modeli	66
Suran ve Sheridan Tükenmişlik Modeli	68
Maslach Tükenmişlik Modeli	70
Golembiewski ve Munzenrider Tükenmişlik Modeli	71
Leiter Tükenmişlik Modeli	72
Tükenmişlik Sendromunun Boyutları	73
Duygusal Tükenme (Emotional Exhaustion) Boyutu	73
Duyarsızlaşma (Depersonalization) Boyutu	74
Azalan Kişisel Başarı (Diminished Personal Accomplishment) Boyutu	76
Tükenmişliğin Nedenleri	77
Tükenmişliğin Sonuçları	79
Tükenmişliğin Birey Üzerindeki Olumsuz Etkileri	79
Tükenmişliğin Çalışma Hayatı Üzerindeki Olumsuz Etkileri	81
Tükenmişliğin Aile Hayatı Üzerindeki Olumsuz Etkileri	82
Tükenmişlik Sendromunun Ölçümü	83
Kaynakça	83

4. BÖLÜM ÖRGÜTSEL SİNİZM

Giriş	89
Örgütsel Sinizm Tanımları	90
Örgütsel Sinizmin Türleri	92
Örgütsel Sinizmin Boyutları	93

Bilişsel Boyut	93
Duygusal Boyut	94
Davranışsal Boyut	94
Örgütsel Sinizm Kuramları	94
Beklenti Kuramı	94
Atfetme Kuramı	95
Tutum Kuramı	96
Sosyal Değişim Kuramı	97
Duygusal Olaylar Kuramı	97
Sosyal Güdülenme Kuramı	98
Örgütsel Sinizm Nedenleri ve Örgütsel Sinizmi Etkileyen Faktörler	98
Örgütsel Sinizmin Sonuçları	102
Bireysel Açından Örgütsel Sinizmin Sonuçları	102
Örgütsel Sinizmin Örgütsel Sonuçları	103
Örgütsel Sinizmle İlgili Araştırmalar	107
Örgütsel Sinizm Konusunda Yapılan Uluslararası Araştırmalar	108
Örgütsel Sinizm Konusunda Yapılan Ulusal Araştırmalar	111
Örgütsel Sinizmin Ölçülmesi	115
Kaynakça	116

5. BÖLÜM

ÖRGÜTSEL POLİTİKA

Giriş	121
Örgütsel Politika Kavramı	122
Örgütsel Politikanın Evreleri	130
Güdü (Çatışma Talebinin Algılanması)	130
Gelişme (Aniden / Yavaş Bir Şekilde Çatışma Talebinin Oluşması)	131
Çözüm (Zafer, İlimlilik ve Ölüm)	131
Örgütsel Politika Algısı	133
Örgütsel Politika Algısına İlişkin Model	134
Örgütsel Politika Algısının Öncülleri	136
Örgütsel Etkiler	136
Görev ve Çalışma Çevresi Etkileri	137
Kişisel Etkiler	139
Örgütsel Politika Algısının Sonuçları	140
Örgütsel Politikanın Örgütler Açısından Sonuçları	141
Örgütsel Politikanın Çalışanlar Açısından Sonuçları	142
Örgütsel Politika Algısının Ölçümü	143
Kaynakça	144

6. BÖLÜM

ÖRGÜTSEL ÇATIŞMA

Giriş	149
Örgütsel Çatışma Kavramı ve Süreci	149
Çatışma Kavramı	149
Çatışma Süreci	150
Örgütsel Çatışma Kavramı	153
Örgütsel Çatışma Düşüncesinin Gelişimi	154
Geleneksel Görüşe Göre Örgütsel Çatışma	155

Davranışsal Görüşe Göre Örgütsel Çatışma	155
Etkileşimci Görüşe Göre Örgütsel Çatışma	156
Örgütsel Çatışma Türleri	156
İşlevsellikleri Bakımından Örgütsel Çatışmalar	157
Örtaya Çıkma Şekilleri Bakımından Örgütsel Çatışmalar	158
Tarafları Bakımından Örgütsel Çatışmalar	160
Örgüt İçindeki Yerleri Bakımından Örgütsel Çatışmalar	163
Diğer Örgütsel Çatışmalar	164
Örgütsel Çatışmaya Yol Açan Etkenler	166
Bireysel Etkenler	167
Kişilik Farklılıkları	167
Statü ve Rol Farklılıkları	167
Değer Yargısı, Tutum ve Beklenti Farklılıkları	168
Örgütsel Etkenler	168
İletişimle İlgili Etkenler	171
Örgütsel Çatışma Yönetimi	172
Örgütsel Çatışmaların Yönetimi Süreci	173
Çatışmanın Tanımlanması Aşaması	173
Örgütsel Çatışma Çözme Yöntemleri	174
Örgütsel Çatışmaların Yarattığı Etkiler	180
Örgütsel Çatışma Yönetim Tarzlarının Ölçümü	181
Kaynakça	182

TABLULAR

Tablo 1: Üretken ve Üretken olmayan / Yıkıcı Narsisizm Karşılaştırılması	18
Tablo 2: Psikolojik Sözleşmenin Boyutları	30
Tablo 3: Algılanan Psikolojik Sözleşme İhlalinin Kaynakları	39
Tablo 4: Golembiewski ve Munzenrider'ın Tükenmişlik Modeli	72
Tablo 5: Örgüt İçerisindeki Politik ve Politik Olmayan Davranışlar	128
Tablo 6: Örgütsel Politikaya Verilen Tepkiler	142
Tablo 7: Örgütsel Çatışma Türleri	157
Tablo 8: Örgütsel Çatışmaya Yol Açan Etkenler	166

ŞEKİLLER

Şekil 1: Örgütsel Politikayı Tanımlama Araçları	127
Şekil 2: Örgütsel Politika Algısına İlişkin Model	135
Şekil 3: Çatışma Süreci	151
Şekil 4: Çatışma Sürecinde Davranış Tarzları	152
Şekil 5: Örgütsel Çatışma Düşüncesinin Gelişimi	154
Şekil 6: Örgütsel Çatışmaların Yönetimi Sürecinde Aşamalar	173

ÖNSÖZ

Çağımız toplumunda, insanların iş ve sosyal yaşamlarında çeşitli sebepler nedeniyle birbirleriyle anlaşma konusunda daha fazla zorluk yaşadıkları görülmektedir. Bireyler arası ilişkilerde yaşanan zorlukların ve değişimlerin bireylerin tüm yaşamlarını etkilemesi nedeniyle günümüzde sosyal etkileşim düzlemlerinin önemi giderek artmaktadır. Bu, sosyal etkileşim düzlemlerinden birisi de insanların hayatı üzerinde kritik bir yere sahip olan örgüt çevresidir. Örgüt çevresi ve bu çevredeki bireyler arası ilişkiler bireylerin işe, örgüte ve çalışma arkadaşlarına yönelik sergiledikleri tutum ve davranışları olumlu veya olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle araştırmacılar, özellikle örgütsel ve bireysel açıdan istenmeyen sonuçlar doğurması sebebiyle işgörenler arasındaki olumsuz tutum ve davranışlara dikkat çekmektedir. Örgüt kültürü, örgütsel çevre, örgütsel politikalar, örgütteki yönetim tarzları ve örgüt üyelerinin kişilik özellikleri bireyler açısından *psikolojik sözleşme ihlali, tükenmişlik, sinizm, politika ve çatışma algılamaları* gibi olumsuz tutum ve davranışlara tol açabilmektedir.

İşgörenlerin örgütlerine/işverenlerine karşı ve örgütlerin/işverenlerin işgörenlerine karşı yerine getirmek zorunda oldukları yükümlülüklerle dair işgörenlerin sahip olduğu algılara işaret eden psikolojik sözleşmenin unsurları ihlâl edildiğinde, işgörenlerin bazı tutum ve davranışlarında değişiklik gerçekleşmektedir. Psikolojik sözleşme ihlâli sonucunda özellikle işgörenlerin tutum ve davranışlarında örgütün çıkarları aleyhine değişmeler meydana gelebilmektedir. İşgörenlerin değişen tutum ve davranışlarına; işten ayrılma niyetinin artması, işe devamın azalması, örgütsel bağlılığın azalması ve iş tatmininin azalması örnek olarak verilebilir.

Zaman içerisinde yoğunlaşan rekabet koşulları ve gelişen teknolojinin çalışma şartları üzerindeki olumsuz etkisi ile tükenmişlik sendromu günümüz iş dünyası için önemli bir sorun haline gelmiştir. Tükenmişlik sendromu, konusu itibarıyla insanların işleri nedeniyle kurdukları ilişkiler ve bu ilişkilerin kötü gitmesiyle ortaya çıkan sorunlarla ilgilidir. Tükenmişlik "başarısız olma, yıpranma, enerji ve gücün azalması

veya tatmin edilemeyen istekler sonucunda bireyin iç kaynaklarında meydana gelen tükenme durumu" şeklinde tanımlanabilir. Tükenme yaşayan bireyler, müşterilere veya iş ortamında karşılaştıkları kişilere olumsuz davranışlar sergilerler. Diğer yandan işten ayrılma, verimi düşürücü davranışlar, sorunlu kişiler arası iletişim, düşük iş tatmini ortaya çıkar. Sayılan bu etkiler bireylerin yaşam kalitesini olumsuz etkilemekte ve mutsuzluğa sebebiyet vermektedir.

"İşgörenin istihdam edildiği örgüte karşı, örgütün bütünlükten yoksun olduğuna yönelik inanç, örgüte yönelik negatif duygularının ve bu inanç ve duygularla tutarlı biçimde örgüte karşı aşağılayıcı ve eleştirel davranış eğilimlerinden oluşan olumsuz tutumu" olarak tanımlayabileceğimiz sinizm kavramı günümüzde örgütsel davranış literatüründe en popüler kavramlar arasındadır. Örgüt içinde sinizme yol açan pek çok farklı unsurun olduğu görülmüştür. Yanlış yönetilen değişim çabaları, aşırı stres ve rol yükü, kişisel ve örgütsel beklentilerin karşılanmaması, yetersiz sosyal destek, rekabet düzeyine kıyasla yetersiz düzeyde terfi, amaç çatışması, artan örgütsel karmaşıklık, karar alımında etkili olma düzeyinin yetersizliği, iletişimsizlik, psikolojik sözleşme ihlalleri, işten çıkarma da sinizmin sebeplerinden bazılarıdır. Bunların sonucunda, performans, örgütsel vatandaşlık davranışları, moral, işe bağlılık ve motivasyonda azalma; kişiler arasında çatışma, şikâyet, devamsızlık ve işgören devrinde ise artış yaşanması kaçınılmazdır.

Politik olmak ve politik davranmak yaşam sahnesinde olduğu gibi örgütsel yaşamda da kaçınılmaz gerçeklerden birisini oluşturmaktadır. Özellikle günümüz dünyası için bu durum daha da belirgindir. Gün geçtikçe daha belirsiz ve karmaşık bir çevrede, sürekli değişmeye zorlanarak varlığını devam ettirmeye çalışan örgütler için, ortam daha da politik bir hale gelmektedir. Bu belirsiz ve karmaşık çevreye, örgütlerin sınırlı kaynaklarla faaliyet göstermeye çalışmaları da eklenince, bireyler açısından gücü kullanmak ve etkileme araçlarından yararlanmak neredeyse zorunlu bir hale gelmektedir. Örgütteki her bir bireyin kendi istek ve beklentileri doğrultusunda daha fazla kaynağa sahip olmak istemesi; bütçelerin, görev ve sorumlulukların, ücret ve terfilerin paylaşılması konusunda bireyleri karşı karşıya getirmekte ve bu da kaçınılmaz bir güç mücadelesi yaratmaktadır. Bu şekilde elde etmek ve daha fazla kazanmak isteyen bireylerin yer aldığı örgütler de politik süreçlere açık olmaktadır.

Bir örgütte bireyler ve grupların birlikte çalışma sorunlarından kaynaklanan ve normal faaliyetlerin durmasına veya karışmasına neden

olan olaylar” olarak ifade edebileceğimiz örgütsel çatışma günümüz işletmeleri açısından üzerinde önemle durulması gereken kavramlar arsındadır. Çatışma örgütsel yaşamın her yerinde oluşabilen bir olgu olmakla beraber iyi yönetilemediğinde hem örgüt hem de bireyler için ağır yük ve maliyet oluşturmaktadır. Çatışma bazen açık ve seçik ortaya çıkmakta, bazen de üstü kapalı olarak kalmaktadır. Fakat üstü kapalı çatışma içten devam ettiğinden çalışanın davranışlarını, gizli karşı koymaktan açık muhalefete, hatta sabotaja kadar etkileyebilmektedir. Her çatışma çalışan üzerinde bir baskı oluşturmaktadır. Özellikle aşırı baskı pek çok davranış bozukluklarına ve insan bünyesinde çeşitli sorunlara (ülser, kalp rahatsızlıkları vd.) neden olabilmektedir.

Bu kitapta, 21. yüzyılın iş dünyası, örgütleri ve çalışanları açısından önem taşıdığı düşünülen negatif örgütsel davranışlar kuramsal açıdan incelenecek ve bu davranışların bireysel ve örgütsel açıdan önemleri üzerinde durulacaktır.

Kitabın 1. Bölümde *narsisizm* kavramının tanımları, ayrımsal boyutları, narsisist kişiliğin nedenleri ile narsisizm ile ilgili uluslararası ve ulusal araştırmalar ele alınmıştır.

Psikolojik sözleşme ve *psikolojik sözleşme ihlali* kavramlarının tanımları, özellikleri, türleri ile psikolojik sözleşme ihlalinin nedenleri ve sonuçları 2. Bölümde, *tükenmişlik* kavramı, önemi, modelleri, boyutları, nedenleri ve etkileri 3. Bölümde; *örgütsel sinizm* kavramının tanımlamaları, boyutları, kavram ile ilgili kuramlar, nedenleri, etkileyen faktörler ile örgütsel sinizm konusunda yapılmış önemli araştırmalar 4. Bölümde detaylı biçimde tartışılmıştır.

Kitabın 5. Bölümünde örgüt üyelerinin örgütün menfaatlerini göz ardı ederek, kendilerine bireysel çıkar sağlamaya yönelik davranışları olarak tanımlanabilen *örgütsel politika* kavramı incelenmiştir. Kavramın tanımları, kavramı açıklamaya çalışan kuramlar, etkileyen faktörler ile örgütlerdeki olası sonuçlarına bu bölümde yer verilmiştir.

Kitabın son bölümünde *örgütsel çatışma* kavramı ele alınmıştır. Örgütün iç ve dış çevresindeki taraflar arasındaki anlaşmazlık ya da uyuşmazlık hali olarak tanımlanabilecek olan örgütsel çatışma kavramının önemi, gelişimi ve türleri, öncül ve ardılları ile örgütsel çatışma yönetimi tartışılan konular arasındadır.

Kitabın tamamlanmasında öğrenci ve meslektaş gibi pek çok kişinin doğrudan veya dolaylı katkıları olmuştur. Bunların hepsine teşekkür borçluyum. Ayrıca benim bu konularda yetişmemi sağlayan ve yol gösteren, bana olanak veren, beni eleştiren ve yol gösteren, konuları

benimle tartışan değerli hocalarım Prof. Dr. Öznur Yüksel, Prof. Dr. İnci Erdem Artan, Prof. Dr. Azmi Yalçın, Prof. Dr. Mehmet Yusuf Yahyagil ve Prof. Dr. Mehmet Tomanbay'a saygılarımı ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Diğer taraftan, göstermiş oldukları hoşgörü ve destek için aileme ve varlığı ile beni motive eden oğlum Arda Cem'e ne kadar teşekkür etsem azdır.

Prof. Dr. Hakan Vahit Erkutlu

liştirilmiştir. Ölçek; üstünlük, sömürücülük, otorite, kendine yeterlilik, kendini beğenme, hak iddia etme ve teşhircilik olmak üzere 7 boyuta ait ifadeleri içermektedir (Atay, 2009; Raskin ve Terry, 1988).

NPI-40, 2000'li yıllara kadar yaygın şekilde kullanılmaya devam edilmiştir. Columbia Üniversitesi'nden Ames ve diğerleri, 2006 yılında NPI ölçeğini 16 soru olarak yeniden düzenlemişlerdir (Ames vd., 2006). NPI-16'nın, yirmi ifadeden az olması nedeni ile zaman kayıplarını ve katılımcılardan kaynaklanan hataları minimize ettiği ifade edilmektedir. Ames vd. (2006) tarafından geliştirilen ölçek Raskin ve Terry (1988) tarafından tespit edilen 7 etken içerisinde "kendini beğenme" boyutu hariç toplam 6 etkenü içermektedir. Ölçeğin Türkçe'ye geçerlilik ve güvenilirlik çalışması ise Atay tarafından 2009 yılında yapılmıştır. Örnek maddeler arasında "İlgi merkezi olmayı severim.", "Özel biri olduğumu düşünüyorum.", "İnsanlar üzerinde otorite kurmaktan hoşlanırım." ve "Sıra dışı biriyim." verilebilir.

KAYNAKÇA

1. Ames, R., Rose, D., Anderson, P., & Cameron, P. (2006). The NPI-16 as a short measure of narcissism. *Journal of Research in Personality*, 40, 440-450.
2. Atay, S. (2009). Narsistik Kişilik Envanterinin Türkçe'ye standardizasyonu. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(1), 42-54.
3. Atay, S. (2010). *Çalışan Narsistik*. İstanbul: Namar Yayınları.
4. Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
5. Beck, T. A., Freeman, A., & Davis, D. D. (2008). *Kişilik bozukluklarının bilişsel terapisi* (Ö. Yalçın & E. N. Akçay, Trans.). İstanbul: Litera Yayıncılık.
6. Bogart, L. M., Benetosch, E. G., & Pavlovic, J. D. (2004). Feeling superior but threatened: The relation of narcissism to social comparison. *Basic and Applied Social Psychology*, 26(1), 35-44.
7. Brown, A. D. (1997). 'Narcissism, identity, and legitimacy. *Academy of Management Review*, 22, 643-686.
8. Cooper, A. M. (1986). Narcissism. In A. P. Morrison (Ed.), *Essential Papers on Narcissism* (pp. 112-143). New York: New York University Press.
9. Doğaner, İ. (1996). Narsistik Kişilik Bozukluğu. *Ege Psikiyatri Sürekli Yayınları*, 1(3), 341-352.

10. Elliot, A. J., & Thrash, T. M. (2001). Narcissism and motivation. *Psychological Inquiry*, 12, 216-219.
11. Ellis, H. (1898). Auto-eroticism: A psychological study. *Alienist and Neurologist*, 19, 260-299.
12. Emmons, R. A. (1984). Factor analysis and construct validity of the Narcissistic Personality Inventory. *Journal of Personality Assessment*, 48, 291-300.
13. Emmons, R. A. (1987). Narcissism: Theory and measurement. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(1), 11-17.
14. Evren, C. (1997). *Narsisizm*. İstanbul: Çetin Matbaası.
15. Foster, J. D., & Campbell, W. K. (2007). Are there such things as "narcissists" in social psychology? A taxometric analysis of the Narcissistic Personality Inventory. *Personality and Individual Differences*, 43(6), 1321-1332.
16. Freud, S. (1914). On narcissism: An introduction. In J. Sandler, E. Person, & P. Fonagy (Eds.), *Freud's on narcissism: An introduction*. New Haven, CT: Yale University Press.
17. Geçtan, E. (2004). *Psikodinamik Psikiyatri ve Normal dışı Davranışlar*. İstanbul: Yaylacık Matbaacılık Ltd.
18. Godkin, L., & Allcorn, S. (2009). Institutional narcissism, arrogant organization disorder and interruptions in organizational learning. *The Learning Organization*, 16(1), 40-57.
19. Güleç, C., & Köroğlu, E. (1998). *Psikiyatri Temel Kitabı*. Ankara: Hekimler Yayın Birliği.
20. Gülmez, N. (2009). *Narsistik liderlik*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
21. Hamedoğlu, M. A. (2009). *Örgütsel narsisizm düzeyine ilişkin yönetici ve öğretmen alguları*. (Yayınlanmamış Doktora tezi), Hacettepe Üniversitesi.
22. Hendrick, H. (2007). Optimism and hope versus anxiety and narcissism: Some thoughts on children's welfare yesterday and today. *History of Education*, 36(6), 747-768.
23. Hickmen, S. E., Watson, P. J., & Morris, R. J. (1995). Optimism, pessimism, and the complexity of narcissism. *Personality and Individual Differences*, 20(4), 521-555.
24. Horney, K. (1939). *New ways in psychoanalysis*. New York: Norton.
25. Hyman, S. (1989). *Acil Psikiyatri* (İ. Doğaner & A. Ayan, Trans.). İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
26. İlkay, E. (2002). *Psikiyatri* (Yayın No: 4326). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

27. Johnson, J. G., Smailes, E. M., Cohen, P., Brown, J., & Bernstein, D. P. (2000). Associations between four types of childhood neglect and personality disorder symptoms during adolescence and early adulthood: Findings of a community-based longitudinal study. *Journal of personality disorders*, 14(2), 171.
28. Kernberg, O. (1975). *Borderline conditions and pathological narcissism*. New York: Jason Aronson.
29. Kets de Vries, M. (2004). Organizations on the coach: A clinical perspective on organizational dynamics. *European Management Journal*, 22(2), 183-200.
30. Kohut, H. (1971). *The analysis of the Self*. New York: International University Press.
31. Kohut, H. (1977). *The restoration of the self*. New York: International Universities Press.
32. Köroğlu, E., & Bayraktar, S. (2007). *Kişilik Bozuklukları*. Ankara: HYB Basım Yayın.
33. Köroğlu, E., & Bayraktar, S. (2011). *Kişilik bozuklukları*. Ankara: Hekimler Yayın Birliği.
34. Küsgülü, Ü. (2014). *Üniversite öğrencilerinin mutluluk, umut ve narsisizm düzeylerinin incelenmesi*. (Yayınlanmamış Doktora tezi), Gaziosmanpaşa Üniversitesi.
35. Lubit, R. (2002). The long term impact of destructively narcissistic managers. *Academy of Management Executive*, 16(1), 127-138.
36. Maccoby, M. (2003). *The productive narcissist: The promise a peril of visionary leadership*. New York: Broadway Books.
37. Masterson, J. F. (1981). *The narcissistic and borderline disorders*. New York: Brunner/Mazel.
38. Masterson, J. F. (2006). *Narsistik ve Borderline kişilik bozuklukları* (B. Açıl, Trans.). İstanbul: Litera Yayıncılık.
39. Masterson, J. F. (2013). *The narcissistic and borderline disorders: An integrated developmental approach*. New York: Routledge.
40. Millon, T. (1981). *Disorders of personality: DSM III: Axis II*. Chichester, UK: John Wiley.
41. Oltmanns, T. F., Neale, J. M., & Davidson, G. C. (2003). *Anormal Davranışlar Psikolojisinde Vaka Çalışmaları* (İ. Dağ, Trans.). Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
42. Ozan, E., Kırkpınar, İ., Aydın, N., Fidan, T., & Oral, M. (2008). Narsistik kişilik bozukluğu: Gelişim süreçleri ve yaşamı. *Reviews, Cases and Hypotheses in Psychiatry*, 2(1), 30-35.

43. Öztürk, O. (2002). *Ruh Sağlığı ve Bozuklukları*. Ankara: Feryal Matbaası.
44. Penney, L. M., & Spector, P. E. (2002). Narcissisms and counterproductive work behavior: do bigger egos mean bigger problems. *International Journal of Selection and Assessment*, 10(1/2), 126-134.
45. Rapier, M. L. (2005). *An interview study of narcissistic executives: Piercing the corporate veil of narcissism in the workplace*. San Francisco: Faculty of Saybrook Graduate School and Research Center.
46. Raskin, R., & Hall, C. S. (1979). A narcissistic personality inventory. *Psychological Reports*, 45, 590.
47. Raskin, R., & Terry, H. (1988). A principal-components analysis of the Narcissistic Personality Inventory and further evidence of its construct validity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54, 890-902.
48. Ronningstam, E. F., & Maltzberger, J. T. (1998). Pathological narcissism and sudden suicide-related collapse. *Suicide Life Threat Behavior*, 28, 261-271.
49. Rose, P. (2002). The happy and unhappy faces of narcissism. *Personality and Individual Differences*, 33, 379-391.
50. Rozenbaltt, S. (2002). *In defence of self: The relationship of self-esteem and narcissism to aggressive behavior*. (Doctorate Degree), Long Island University.
51. Schunk, D. H. (2000). *Learning Theories*: Prentice Hall.
52. Svrakic, D. M. (1985). Emotional features of narcissistic personality disorder. *American Journal of Psychiatry*, 142, 720-724.
53. Timiroğlu, T., & İşcan, Ö. (2008). İş yerinde narsisizm ve iş tatmini ilişkisi. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 22(2), 240-264.
54. Washburn, J. J., McMahon, S. D., King, C. A., Reinecke, M. A., & Silver, C. (2004). Narcissistic features in young adolescents: Relations to aggression and internalizing symptoms. *Journal of Youth and Adolescence*, 33(3), 247-260.
55. Wonneberg, D. A. (2007). The nature of narcissism and the gaze: Narcissism, aggression and aging. *Substance*, 18(1), 74-78.
56. Yumuşak, A. (2013). *Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları, toplumsal cinsiyetçilik ve narsisistik kişilik özellikleri arasındaki ilişki*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Gaziosmanpaşa Üniversitesi.
57. Zuckerman, M., & O'Loughlin, R. E. (2009). Narcissism and well-being: A longitudinal perspective. *European Journal of Social Psychology*, 39(6), 957-972.

KAYNAKÇA

1. Argyris. (1960). *Understanding organization*. Homewood,IL: Dorsey Press.
2. Bekarođlu, M. (2011). Kurum içi adaletin şartlı değişken olarak psikolojik sözleşme ihlaline verilen tepkiler üzerine etkisi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, İstanbul.
3. Blau, P. M. (1964). *Exchange and power in social life*. New York: Wiley.
4. Büyükyılmaz, O., & akmak, A. F. (2015). Psikolojik sözleşme ihlal algısının Devlet ve Vakıf niversitelerinde görev yapan akademisyenler kapsamında karşılaştırmalı analizi. *Karabük Üniversitesi Sosyol Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 48-71.
5. Cassar, V., & Briner, R. B. (2011). The relationship between psychological contract breach and organizational commitment: Exchange imbalance as a moderator of the mediating role of violation. *Journal of Vocational Behavior*, 78(2), 283-289.
6. Conway, N., & Briner, R. B. (2002). A daily diary study of affective responses to psychological contract breach and exceeded promises. *Journal of Organizational Behavior*, 23(3), 287-302.
7. Conway, N., & Briner, R. B. (2005). *Understanding psychological contracts at work: A critical evaluation of theory and research*. London: Oxford University Press.
8. Conway, N., & Briner, R. B. (2009). Fifty years of psychological contract research: What do we know and what are the main challenges. *International Review of Industrial and Organizational Psychology*, 24(71), 71-131.
9. Coyle-Shapiro, J., & Kessler, I. (2000). Consequences of the psychological contract for the employment relationship: A large-scale survey. *Journal of Management Studies*, 37(7), 903-930.
10. De Jong, J., Schalk, R., & De Cuyper, N. (2009). Balanced versus unbalanced psychological contracts in temporary and permanent employment: Associations with employee attitudes. *Management and Organization Review*, 5(3), 329-351.
11. Deery, S. J., Iverson, R. D., & Walsh, J. T. (2006). Toward a better understanding of psychological contract breach: a study of customer service employees. *Journal of Applied Psychology*, 91(1), 166.
12. Dikili, A., & Bayraktarođlu, S. (2013). Psikolojik szleşme ile iř tatmini ilişkisine yönelik bir araştırma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 8(2), 205-228.
13. Grant, D. (1999). HRM, rhetoric and the psychological contract: A case of 'easier said than done'. *International Journal of Human Resource Management*, 10(2), 327-350.

14. Grimmer, M., & Oddy, M. (2007). Violation of the psychological contract: The mediating effect of relational versus transactional beliefs. *Australian Journal of Management*, 32(1), 153-174.
15. Guest, D. E., & Conway, N. (2002). Communicating the psychological contract: an employer perspective. *Human Resource Management Journal*, 12(2), 22-38.
16. Hiltrop, J. M. (1995). The changing psychological contract: the human resource challenge of the 1990s. *European Management Journal*, 13(3), 286-294.
17. Kickul, J., & Lester, S. W. (2001). Broken promises: Equity sensitivity as a moderator between psychological contract breach and employee attitudes and behavior. *Journal of Business and Psychology*, 16(2), 191-217.
18. Kickul, J., & Liao-Troth, M. A. (2003). The meaning behind the message: Climate perceptions and the psychological contract. *American Journal of Business*, 18(2), 23-32.
19. Kiefer, T., & Briner, R. B. (2006). Emotion at Work. İçerisinde: *Developments in Work and Organizational Psychology: Implications for International Business*, (Ed.: Paul Jackson ve Manfusa Shams), Elsevier Ltd, Oxford, UK, 185-228.
20. Kiewitz, C., Restubog, S. L. D., Zagenczyk, T., & Hochwarter, W. (2009). The interactive effects of psychological contract breach and organizational politics on perceived organizational support: Evidence from two longitudinal studies. *Journal of Management Studies*, 46(5), 806-834.
21. Kotler, J. P. (1973). The psychological contract. *California Management Review*, 15(3), 91-99.
22. Levinson, H., Price, C., Munden, K., Mandl, H., & Solley, C. (1962). *Men, Management, and Mental Health*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
23. Lo, S., & Aryee, S. (2003). Psychological contract breach in a Chinese context: An integrative approach. *Journal of Management Studies*, 40(4), 1005-1020.
24. Macneil, I. R. (1985). Reflections on relational contract. *Zeitschrift für die gesamte Staatswissenschaft/Journal of Institutional and Theoretical Economics*, 4, 541-546.
25. McDonald, D. J., & Makin, P. J. (2000). The psychological contract, organizational commitment and job satisfaction of temporary staff. *Leadership and Organizational Development Journal*, 21, 84-91.
26. Millward, L. J., & Brewerton, P. M. (1999). *Validation of the psychological contract scale in organisational settings*. University of Surrey. Guildford, UK.

27. Mimaroglu, H. (2008). Psikolojik sözleşmenin personelin tutum ve davranışlarına etkileri: tıbbi satış temsilcileri üzerinde bir araştırma. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
28. Morrison, D. E. (1994). Psychological contracts and change. *Human Resource Management, 33*(3), 353-372.
29. Morrison, E. W., & Robinson, S. L. (1997). When employees feel betrayed: A model of how psychological contract violation develops. *Academy of Management Review, 22*(1), 226-256.
30. Robinson, S. L. (1996). Trust and breach of the psychological contract. *Administrative Science Quarterly, 41*(4), 574-599.
31. Robinson, S. L., Kraatz, M. S., & Rousseau, D. M. (1994). Changing obligations and the psychological contract: a longitudinal study. *Academy of Management Journal, 37*(1), 137-152.
32. Robinson, S. L., & Morrison, E. W. (2000). The development of psychological contract breach and violation: A longitudinal study. *Journal of Organizational Behavior, 21*(5), 525-546.
33. Robinson, S. L., & Rousseau, D. M. (1994). Violating the psychological contract: not the exception but the norm. *Journal of Organizational Behavior, 15*, 245-259.
34. Rousseau, D. M. (1989). Psychological and implied contracts in organizations. *Employee Responsibilities and Rights Journal, 2*(2), 121-139.
35. Rousseau, D. M. (1990). New hire perceptions of their own and their employer's obligations: A study of psychological contracts. *Journal of Organizational Behavior, 11*, 389-400.
36. Rousseau, D. M. (1995). *Psychological contracts in organizations: Understanding written and unwritten agreements*. New York: Sage Publications.
37. Schein, E. H. (1965). *Organizational Psychology*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
38. Selekler, Z. O. (2007). Öğretmenlerde örgütsel adalet ve psikolojik sözleşme ihlal algısı. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
39. Sels, L., Janssens, M., & Van den Brande, I. (2004). Assessing the nature of psychological contracts: A validation of six dimensions. *Journal of Organizational Behavior, 25*(4), 461-488.
40. Shore, L. M., & Tetrick, L. E. (1994). The psychological contract as an explanatory framework in the employment relationship. *Journal of Organizational Behavior, 1*, 91.
41. Suazo, M. M., & Turnley, W. H. (2010). Perceived organizational support as a mediator of the relations between individual differences and psychological contract breach. *Journal of Managerial Psychology, 25*(6), 620-648.

42. Suazo, M. M., Turnley, W. H., & Mai-Dalton, R. R. (2008). Characteristics of the supervisor-subordinate relationship as predictors of psychological contract breach. *Journal of Managerial Issues*, 1, 295-312.
43. Tekleab, A. G., Takeuchi, R., & Taylor, M. S. (2005). Extending the chain of relationships among organizational justice, social exchange, and employee reactions: The role of contract violations. *Academy of Management Journal*, 48(1), 146-157.
44. Tever, A. (2006). Person-organization value incongruence and psychological contract: contract types and perception of violation. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Koç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
45. Topa, G., Morales, J. F., & Depolo, M. (2008). Psychological contract breach and outcomes: Combining meta-analysis and structural equation models. *Psicothema*, 20, 487-496.
46. Turnley, W. H., Bolino, M. C., Lester, S. W., & Bloodgood, J. M. (2003). The impact of psychological contract fulfillment on the performance of in-role and organizational citizenship behaviors. *Journal of Management*, 29(2), 187-206.
47. Turnley, W. H., & Feldman, D. C. (1998). Psychological contract violations during corporate restructuring. *Human Resource Management*, 37(1), 71-83.
48. Turnley, W. H., & Feldman, D. C. (1999). The impact of psychological contract violations on exit, voice, loyalty, and neglect. *Human Relations*, 52(7), 895-922.
49. Tükeltürk, Ş. A., Perçin, N. Ş., & Güzel, B. (2009). Örgütlerde psikolojik kontrat ihlalleri ve sinizm ilişkisi: 4-5 yıldızlı otel işletmeleri üzerine bir araştırma. 17. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi, Eskişehir.
50. Türker, E. (2010). Psikolojik sözleşme ile örgütsel bağlılık ilişkisi: Sağlık çalışanları üzerinde bir uygulama. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
51. Tyagi, A., & Agrawal, R. K. (2010). Emerging employment relationships: Issues & concerns in psychological contract. *Indian Journal of Industrial Relations*, 1, 381-395.
52. Walker, A., & Hutton, D. M. (2006). The application of the psychological contract to workplace safety. *Journal of Safety Research*, 37(5), 433-441.

Tükenmişlik sendromunun bir diğer etkisi cinsiyet değişkeni üzerinde görülmektedir. Çalışan kadınlar, mesai saatlerinin bitimden sonra evlerinde eşleri, çocukları, aile büyükleri ve ev işleriyle ilgili olan sorumlulukları da taşımaları nedeniyle iki vardiyalı bir çalışma sistemi yürütmek zorunda kalmaktadırlar. Bu durum kadınların çalışma hayatındaki başarılarını etkilemekte, aile hayatı ile ilgili sorumluluklarını tam anlamıyla yerine getirebilmelerini zorlaştırmaktadır. Kendilerine ayıracak zamanı bulamayan çalışan kadınların, tükenme olasılığı erkeklerle oranla daha fazladır. Bu durum da kadının aile hayatı üzerindeki görevlerini yerine getirememesine veya getirirken sorun yaşamasına neden olmakta, aile içi huzursuzluk ve çatışmaları beraberinde getirmektedir.

TÜKENMİŞLİK SENDROMUNUN ÖLÇÜMÜ

Tükenmişlik sendromunun ölçümünde ulusal ve uluslararası yayınlar incelendiğinde en sık kullanılan ölçek "Maslach Tükenmişlik Envanteri" dir. Ölçek Maslach ve Jackson (1981) tarafından geliştirilmiş ve Çam (1992) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması sonucunda 3 boyutlu 22 maddeli bir ölçek olduğu görülmüştür. Ölçek, duygusal tükenme (9 madde), duyarsızlaşma (5 madde) ve kişisel başarı (8 madde) olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Örnek maddeler arasında "İşimden soğuduğumu hissediyorum.", "İş dönüşü kendimi ruhen tükenmiş hissediyorum." ve "Sabah kalkınca kendimi yorgun buluyor ve tekrar işe gitme arzusu duymuyorum." verilebilir. Duygusal tükenme ve duyarsızlaşma alt boyutlarından alınan puanların yüksek olması, kişisel başarı alt boyutundan alınan puanın ise düşük olması tükenmişliği gösterir.

KAYNAKÇA

1. Ağaoğlu, E., Ceylan, M., Kasım, E., & Madden, T. (2004). *Araştırma görevlilerinin kendi tükenmişlik düzeylerine ilişkin görüşleri*. Paper presented at the XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, Malatya.
2. Ardıç, K., & Polatçı, S. (2009). Tükenmişlik sendromu ve madalyonun öbür yüzü: İşle bütünleşme. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 32, 21-46.
3. Baltaş, A., & Baltaş, Z. (1998). *Stres ve Başa Çıkma Yolları*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

4. Baltaş, A., & Baltaş, Z. (2002). *Stres ve stresle başa çıkma yolları*. İstanbul: Remzi Yayınevi.
5. Bandura, A. (1977). Self-efficacy: toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215.
6. Baysal, A. (1995). *Lise ve dengi okul öğretmenlerinde meslekte tükenmişliğe etki eden faktörler*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
7. Beck, A. T. (1970). Cognitive therapy: Nature and relation to behavior therapy. *Behavior therapy*, 1(2), 184-200.
8. Burke, R. J., & Greenglass, E. R. (2001). Hospital restructuring, work-family conflict and psychological burnout among nursing staff. *Psychology & Health*, 16(5), 583-594.
9. Can, A. (2015). *Akademik personelin tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi: Kırklareli Üniversitesi örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kırklareli Üniversitesi, Kırklareli.
10. Cardinell, C. F. (1981). Burnout? Mid-life crisis? Let's understand ourselves. *Contemporary Education*, 52(2), 103-108.
11. Cherniss, C. (1980). *Professional burnout in human service organizations*. New York: Praeger.
12. Cooley, E., & Yovanoff, P. (1996). Supporting professionals-at-risk: Evaluating interventions to reduce burnout and improve retention of special educators. *Exceptional Children*, 62(4), 336-355.
13. Corcoran, K. (1986). The association of burnout and social work practitioners' impressions of their clients: Empirical evidence. *Journal of Social Service Research*, 10, 57-66.
14. Cordes, C. L., & Dougherty, T. W. (1993). A review and an integration of research on job burnout. *Academy of Management Review*, 18(4), 621-656.
15. Cordes, C. L., Dougherty, T. W., & Blum, M. (1997). Patterns of burnout among managers and professionals: A comparison of models. *Journal of Organizational Behavior*, 18(6), 685-701.
16. Çetin, F., Şeşen, H., & Basım, H. N. (2013). Örgütsel psikolojik sermayenin tükenmişlik sürecine etkileri: Kamu sektöründe bir araştırma. *Anadolu University Journal of Social Sciences*, 13(3), 95-107.
17. Davis, K., & Newstrom, J. W. (1993). *Organizational Behavior: Human Behavior at Work*. New York: McGraw Hill Inc.
18. Demerouti, E., Bakker, A. B., Nachreiner, F., & Schaufeli, W. B. (2000). A model of burnout and life satisfaction amongst nurses. *Journal of Advanced Nursing*, 32(2), 454-464.

19. Edelwich, J., & Brodsky, A. (1980). *Burnout: Stages of disillusionment in the helping professions*. New York: Human Sciences Press.
20. Ensari, H., & Tuzcuoğlu, S. (1995). Marmara Üniversitesine bağlı fakülte-lerde görev yapan yönetici ve öğretim elemanlarının meslekten yılgınlık-larında kişilik özelliklerinin rolü. *Öneri Dergisi*, 2(11), 51-63.
21. Eren, E. (1984). *Yönetim Psikolojisi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayın-ları.
22. Eroğlu, F. (2006). *Durumluluk-sürekli kaygı düzeyi ile algılanan stres, kontrol düzeyi ve stresle başa çıkma stratejileri arasındaki ilişkinin ince-lenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara.
23. Farber, B. A. (2000). Introduction: Understanding and treating burnout in a changing culture. *Psychotherapy in Practice*, 56(5), 589-594.
24. Folkman, S., & Lazarus, R. S. (1980). An analysis of coping in a midd-le aged community sample. *Journal of Health and Social Behavior*, 21, 219-239.
25. Freudenberger, H. J. (1974). Staff burnout. *Journal of Social Issues*, 30(1), 159-165.
26. Freudenberger, H. J. (1981). *Burnout: How to beat the high cost of success*. New York: Bantam.
27. Freudenberger, H. J., & Richelson, G. (1981). *Burn-out: The high cost of high achievement*. New York: Bantam Books.
28. Gardner, W. L., Fischer, D., & Hunt, J. G. (2009). Emotional labor and lea-dership: A threat to authenticity? *Leadership Quarterly*, 20, 466-482.
29. Garman, A. N., Corrigan, P. W., & Morris, S. (2002). Staff burnout and pa-tient satisfaction: Evidence of relationships at the care unit level. *Journal of Occupational Health Psychology*, 7(3), 235-241.
30. Gezer, E., Yenel, F., & Şahan, H. (2009). Öğretim elemanlarının tükenmişlik düzeyleri ile sosyodemografik değişkenleri arasındaki ilişki. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(6), 243-250.
31. Girgin, G. (1995). *İlkokul öğretmenlerinde meslekten tükenmişliğin gelişi-mini etkileyen değişkenlerin analizi ve bir model önerisi (İzmir ili kursal ve kentsel yöre karşılaştırması)*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
32. Golembiewski, R. T., & Munzenrider, R. (1984). Phases of psychological burn-out and organizational covariants: A replication using norms from a large population. *Journal of Health and Human Resources Administra-tion*, 6(3), 290-323.
33. Ivancevich, J. M., Napier, A. H., & Wetherbe, J. C. (1983). Occupational stress, attitudes and health problems in the information systems profes-sional. *Communications of the ACM*, 26(10), 800-806.

34. Kaçmaz, N. (2005). Tükenmişlik (burnout) sendromu. *İstanbul Tıp Fakültesi Dergisi*, 68(1), 29-32.
35. Kahill, S. (1988). Symptoms of professional burnout: A review of the empirical evidence. *Canadian Psychology/Psychologie canadienne*, 29(3), 284-297.
36. Kayabaşı, Y. (2008). Bazı değişkenler açısından öğretmenlerin mesleki tükenmişlik düzeyleri. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 191-212.
37. Lee, R. T., & Ashforth, B. E. (1990). On the meaning of Maslach's three dimensions of burnout. *Journal of Applied Psychology*, 75(6), 743-747.
38. Lee, R. T., & Ashforth, B. E. (1996). A meta-analytic examination of the correlates of the three dimensions of job burnout. *Journal of Applied Psychology*, 81(2), 123-133.
39. Leiter, M. P. (1991). Coping patterns as predictors of burnout: The function of control and escapist coping patterns. *Journal of Organizational Behavior*, 12(2), 123-144.
40. Locke, E. A. (1969). What is job satisfaction? *Organizational behavior and Human Performance*, 4(4), 309-336.
41. Maslach, C. (1976). Burned-out. *Human Behaviors*, 5, 16-22.
42. Maslach, C., & Goldberg, J. (1998). Prevention of burnout: New perspectives. *Applied and Preventive Psychology*, 7, 63-74.
43. Maslach, C., & Jackson, S. E. (1981). The measurement of experienced burnout. *Journal of Occupational Behavior*, 2, 99-113.
44. Maslach, C., & Jackson, S. E. (1986). *Maslach Burnout Inventory Manual*. Palo Alto: Consulting Psychologist Press.
45. Maslach, C., & Leiter, M. P. (1997). *The truth about burnout*. San Francisco: Jossey-Bass.
46. Maslach, C., & Leiter, M. P. (1999). Teacher burnout: A research agenda. In R. Vandenberghe & A. M. Huberman (Eds.), *Understanding and Preventing Teacher Burnout* (pp. 295-303). Cambridge, UK: Cambridge University Press.
47. Maslach, C., Schaufeli, W. B., & Leiter, M. P. (2001). Job burnout. *Annual Review Psychology*, 52, 397-422.
48. Maslach, C., & Zimbardo, P. G. (1982). *Burnout – The Cost of Caring*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
49. Meier, S. T. (1983). Toward a theory of burnout. *Human Relations*, 36(10), 899-910.
50. Meier, S. T. (1984). The construct validity of burnout. *Journal of Occupational Psychology*, 57(3), 211-219.
51. Milne, D., Burdett, C., & Beckett, J. (1986). Assessing and reducing the stress and strain of psychiatric nursing. *Nursing Times*, 82, 59-62.

52. Muchinsky, P. M. (1990). *Psychology applied to work: An introduction to industrial and organizational psychology*. Pacific Grove, CA: Brooks/Cole Publishing Co.
53. Ok, S. (2002). *Banka çalışanlarının tükenmişlik düzeylerinin iş doyumu, rol çatışması, rol belirsizliği ve bazı bireysel özelliklere göre incelenmesi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
54. Özkaya, H. (2006). *Yatılı ilköğretim bölge okulu ve ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin tükenmişlik düzeylerinin öğretmen görüşleri açısından karşılaştırılması*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
55. Perlman, B., & Hartman, E. A. (1982). Burnout: Summary and future research. *Human Relations*, 35(4), 283-305.
56. Pines, A. (1988). *Keeping the spark Alive: preventing burnout in love and marriage*. New York: St. Martin Press.
57. Pines, A. (1993). Burnout. In L. Goldberger & S. Brenitz (Eds.), *Handbook of Stress* (pp. 386-403). New York: Free Press.
58. Pines, A., & Aronson, E. (1988). *Career burnout: Causes and cures*. New York: Free press.
59. Polatçı, S. (2007). *Tükenmişlik sendromu ve tükenmişlik sendromuna etki eden faktörler*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Osman Paşa Üniversitesi, Tokat.
60. Robbins, S. P. (1999). *Organizational Behavior*. New Jersey: Prentice Hall.
61. Rocca, A. D., & Kostanski, M. (2001). *Burnout and job satisfaction amongst Victorian secondary school teachers: A comparative look at contract and permanent employment*. Paper presented at the Atea Conference.
62. Sabuncuoğlu, Z., & Tüz, M. (2005). *Örgütsel psikoloji*. Bursa: Alfa Aktüel Basım Yayım.
63. Schaufeli, W., & Enzmann, D. (1998). *The burnout companion to study and practice: a critical analysis*. London: Taylor and Francis Ltd.
64. Selye, H. (1997). *The Stress of Life*. London: Teach Yourself Books.
65. Shirom, A. (1989). *Burnout in work organizations*. New York: Wiley.
66. Sılığ, A. (2003). *Banka çalışanlarının tükenmişlik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
67. Storlie, F. J. (1979). Burnout: The elaboration of a concept. *American Journal of Nursing*, 79, 2108-2111.
68. Suran, B. G., & Sheridan, E. P. (1985). Management of burnout: Training psychologists in professional life span perspectives. *Professional Psychology: Research & Practice*, 16(6), 741-752.

69. Sürgevil, O. (2005). *Tükenmişlik ve tükenmişliği etkileyen örgütsel faktörler: Akademik personel üzerinde bir uygulama*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
70. Taşğın, Ö. (2004). *Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü merkez ve taşra örgütü yöneticilerinin tükenmişlik düzeylerinin iş doyum düzeylerine etkisi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Konya.
71. Warnath, C., & Shelton, J. (1976). Counselor burnout: The ultimate disappointment. *Personnel and Guidance, 55*, 172-175.
72. Wright, T. A., & Bonett, D. G. (1997). The contribution of burnout to work performance. *Journal of Organizational Behavior, 18*(5), 491-499.
73. Yıldırım, F. (1996). *Banka çalışanlarında iş doyumunu ve algılanan rol çatışması ile tükenmişlik arasındaki ilişki*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
74. Yılmaz, A., & Ekici, s. (2003). Örgütsel yaşamda stresin kamu çalışanlarının performansına etkileri üzerinde bir araştırma. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 10*(2), 1-19.
75. Yücel, İ., & Ilgın, K. S. (2016). Yaş ve öğrenim durumunun duygusal zekâ ve tükenmişlik arasındaki ilişki üzerindeki aracılık etkileri: Sağlık sektöründe bir uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21*(2), 623-643.

KAYNAKÇA

1. Abraham, R. (2000). Organizational cynicism: Bases and consequences. *Genetic, Social, and General Psychology Monographs*, 126(3), 269-292.
2. Andersson, L. (1996). Employee cynicism: An examination using a contract violation framework. *Human Relations*, 49, 1395-1418.
3. Andersson, L. M., & Bateman, T. S. (1997). Cynicism in the workplace: Some causes and effects. *The Journal of Organizational Behavior*, 18, 449-470.
4. Bedeian, A. G. (1986). *Management*. New York: The Dryden Press.
5. Brandes, P., Dharwadkar, R., Dean, J. W. (1999). *Does organizational cynicism matter?: Employee and supervisor perspectives on work outcomes*. Paper presented at the Eastern Academy of Management Conference, Philadelphia, PA.
6. Brandes, P., Castro, S. L., James, M. S. L., Martinez, A. D., Matherly, T. A., Ferris, G. R., & Hochwarter, W. A. (2008). The interactive effects of job insecurity and organizational cynicism on work effort following a layoff. *Journal of Leadership & Organizational Studies*, 14(3), 347-365.
7. Brandes, P. M. (1997). *Organizational cynicism: Its nature, antecedents, and consequences*. (Unpublished Doctoral Dissertation), University of Cincinnati, Cincinnati, Ohio.
8. Brandes, P. M., & Das, D. (2006). Locating behaviour cynicism at work: Construct issues and performance implications. In P. L. Perrewe & D. C. Ganster (Eds.), *Employee Health, Coping and Methodologies* (pp. 233-266). New York: JAI Press.
9. Byrne, Z. S., & Hochwarter, W. A. (2008). Perceived organizational support and performance relationships across levels of organizational cynicism. *Journal of Managerial Psychology*, 23(1), 54-72.
10. Cartwright, S., & Holmes, N. (2006). The meaning of work: The challenge of regaining employee engagement and reducing cynicism. *Human Resource Management Review*, 16, 199-208.
11. Coşar, S. (2011). *Otantik liderlik kavramı ve ardılları üzerine bir araştırma*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü.
12. Çakır, Ö. (2001). *İşe bağlılık olgusu ve etkileyen faktörler*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
13. Çalbay, S. (2016). *Hemşirelerde örgütsel sinizm düzeylerinin belirlenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

14. Çetinkaya, F. F. (2014). *Hizmet işletmelerinde psikolojik sözleşme ihlalleri ve örgütsel sinizm ilişkisi: Kapadokya Bölgesi 4 ve 5 yıldızlı otel işletmelerinde bir araştırma*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.
15. Dean Jr, J. W., Brandes, P., & Dharwadkar, R. (1998). Organizational cynicism. *The Academy of Management Review*, 2(23), 341-352.
16. Delken, M. (2004). *Organizational cynicism: A study among call centers*. (Unpublished Master Dissertation), University of Maastricht, Maastricht.
17. Eaton, J. A. (2000). *A social motivation approach to organizational cynicism*. (Unpublished Dissertation of Master of Arts), York University, Toronto.
18. Efeoğlu, E. İ., & İplik, E. (2011). Algılanan örgütsel adaletin örgütsel sinizm üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik ilaç sektöründe bir uygulama. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(3), 343-360.
19. Erdost, H. E., Karacaoğlu, K., & Reyhanoğlu, M. (2007). *Örgütsel sinizm kavramı ve ilgili ölçeklerin Türkiye'deki bir firmada test edilmesi*. Paper presented at the 15. Ulusal Yönetim Ve Organizasyon Kongresi, Sakarya.
20. Fero, H. C. (2005). *Flow and Cynicism in the Workplace*. (Unpublished Doctoral Dissertation), Claremont Graduate University, Claremont, California.
21. Fındık, M., & Eryeşil, K. (2012). *Örgütsel sinizmin örgütsel bağlılık üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik bir araştırma*. Paper presented at the International Iron & Steel Symposium.
22. Fitzgerald, M. R. (2002). *Organizational cynicism: Its relationship to perceived organizational injustice and explanatory style*. (Unpublished Doctoral Dissertation), University of Cincinnati, Cincinnati, Ohio.
23. Gül, H., & Ağıröz, A. (2011). Mobbing ve örgütsel sinizm arasındaki ilişkiler: Hemşireler üzerinde bir uygulama. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, 13(2), 27-47.
24. Güzeller, C. O., & Kalağan, G. (2008). *Örgütsel sinizm ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması ve çeşitli değişkenler açısından eğitim örgütlerinde incelenmesi*. Paper presented at the 16. Yönetim ve Organizasyon Kongresi, Antalya.
25. Helvacı, M. A., & Çetin, A. (2012). İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin örgütsel sinizm düzeylerinin belirlenmesi (Uşak il örneği). *Turkish Studies*, 7(3), 1475-1497.
26. Hickman, M. J., Piquero, N. L., & Piquero, A. R. (2004). The validity of Niederhoffer's cynicism scale. *Journal of Criminal Justice*, 32(1), 1-13.
27. İnce, M., & Turan, S. (2011). Organizational cynicism as a factor that affects the organizational change in the process of globalization and an application in Karaman's public institutions. *European Journal of Economics, Finance and Administrative Sciences*, 37(37), 104-121.

28. James, M. S. L. (2005). *Antecedents and consequences of cynicism in organizations: An examination of the potential positive and negative effects on school systems*. (Unpublished Doctoral Dissertation), The Florida State University, Florida.
29. Johnson, J., L., & O'Leary-Kelly, A. M. (2003). The effects of psychological contract breach and organizational cynicism: Not all social exchange violations are created equal. *Journal of Organizational Behavior*, 24(5), 627-647.
30. Kalağan, G. (2009). *Araştırma görevlilerinin örgütsel destek algıları ile örgütsel sinizm tutumları arasındaki ilişki*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
31. Kalağan, G., & Güzeller, C. E. (2010). Öğretmenlerin örgütsel sinizm düzeylerinin incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 83-97.
32. Kanter, D. L., & Mirvis, P. H. (1989). *The Cynical Americans: Living and Working in an Age of Discontent and Disillusion*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
33. Karacaoğlu, K., & İnce, F. (2012). Brandes, Dharwadkar ve Dean'in (1999) örgütsel sinizm ölçeği Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması: Kayseri organize sanayi bölgesi örneği. *Business and Economics Research Journal*, 3, 77-92.
34. Kasapoğlu, M. A. (1992). *Sağlık sosyolojisi Türkiye'den araştırmalar*. Ankara: Sosyoloji Derneği Yayınları VI.
35. Kutanis, R. Ö., & Çetinel, E. (2009). *Adaletsizlik algısı sinizmi tetikler mi?: Bir örnek olay*. Paper presented at the 17. Yönetim ve Organizasyon Kongresi, Eskişehir.
36. Lambert, S. J. (1991). The combined effects of job and family characteristics on the job satisfaction, job involvement, and intrinsic motivation of men and women workers. *Journal of Organizational Behavior*, 12(4), 341-363.
37. Naus, F., Iterson, A. V., & Roe, R. (2007). Organizational cynicism: Extending the exit, voice, loyalty, and neglect model of employees' responses to adverse conditions in the workplace. *Human Relations*, 60(5), 683-718.
38. Özdevecioğlu, M. (2004). Algılanan örgütsel desteğin işten ayrılma niyeti üzerindeki etkileri. *Amme İdaresi Dergisi*, 74(4), 97-115.
39. Özgener, Ş., Öğüt, A., & Kaplan, M. (2008). İşgören-işveren ilişkilerinde yeni bir paradigma: Örgütsel sinizm. In M. Özdevecioğlu & H. Karadal (Eds.), *Örgütsel Davranışta Seçme Konular: Organizasyonların Karanlık Yönleri ve Verimlilik Azaltıcı Davranışlar* (pp. 53-72). Ankara: İlke Yayınevi.
40. Özkalp, E., & Kırel, Ç. (2001). *Örgütsel Davranış*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

41. Reichers, A. E., Wanous, J. P., & Austin, J. T. (1997). Understanding and managing cynicism about organizational change. *Academy of Management Executive*, 11(1), 48-59.
42. Robbins, S. P. (2000). *Essentials of Organizational Behaviour*. New Jersey: Prentice Hall.
43. Sabuncuoğlu, Z., & Tüz, M. (2005). *Örgütsel Psikoloji*. Bursa: Alfa Aktüel Basım Yayın.
44. Seligman, M. E. P., Abramson, L. Y., Semmel, A., & von Baeyer, C. (1979). Depressive attributional style. *Journal of Abnormal Psychology*, 88, 242-247.
45. Tan, S. J., & Tan, K. L. (2007). Antecedents and consequences of skepticism toward health claims: An Empirical investigation of Singaporean consumers. *Journal of Marketing Communications*, 13(1), 59-82.
46. Tayfun, A., & Çatır, O. (2014). Hemşirelerin örgütsel sinizm düzeylerinin incelenmesi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 347-365.
47. Tokgöz, N., & Yılmaz, H. (2008). Örgütsel sinizm: Eskişehir ve Alanya'daki otel işletmelerinde bir uygulama. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 238-305.
48. Topçu, İ., Türkkın, Ü. N., Bacaksız, E. F., Şen, T. H., Karadal, A., & Yıldırım, A. (2013). Sağlık çalışanlarında örgütsel sinizm ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 6(3), 125-131.
49. Turan, Ş. (2011). *Küreselleşme sürecinde örgütsel değişimi etkileyen bir unsur olarak örgütsel sinizm ve Karaman İli kamu kurumlarında bir çalışma*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.
50. Tükeltürk, A. Ş., Perçin, Ş. N., & B., G. (2009). *Örgütlerde psikolojik kontrat ihlalleri ve sinizm ilişkisi: 4-5 yıldızlı otel işletmeleri üzerine bir araştırma*. Paper presented at the 17. Ulusal Yönetim Ve Organizasyon Kongresi, Eskişehir.
51. Türk Dil Kurumu. (2016). Güncel Türkçe Sözlük. Retrieved 15.10.2016, from <http://www.tdk.gov.tr/>
52. Türköz, T., Polat, M., & Coşar, S. (2013). Çalışanların örgütsel güven ve sinizm algılarının örgütsel bağlılıkları üzerindeki rolü. *Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 20(2), 285-302.
53. Üçok, D., & Torun, A. (2014). Tükenmişliği etkileyen olumsuz tutum ve beklentiler: sinik tutum ve psikolojik sözleşme ihlali algısı üzerine bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 28(1), 231-250.
54. Vroom, V. H. (1964). *Work and Motivation*. Oxford, England: John Wiley.

55. Wanous, J. P., Reichers, A., & Austin, J. (1994). *Organizational cynicism: An initial study*. Paper presented at the Academy of Management Annual Conference.
56. Wanous, J. P., Reichers, A. E., & Austin, J. T. (2000). Cynicism about organizational change: Measurement, antecedent and correlates. *Group and Organizational Management*, 25(2), 132-153.
57. Weiner, B. (1985). An attributional theory of achievement motivation and emotion. *Psychology Review*, 92, 548–573.
58. Wilkerson, J. M., Evans, W. R., & Davis, W. D. (2008). A test of coworkers' influence on organizational cynicism, badmouthing, and organizational citizenship behavior. *Journal of Applied Social Psychology*, 38, 2273–2292.
59. Wrightsman, L. S. (1992). *Assumptions about human nature*. Newbury Park, CA: Sage Publications.
60. Yeşilçimen, K. C. (2015). *Hemşirelikte örgütsel sinizm ve örgütsel güven ilişkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
61. Yıldız, K. (2013). Örgütsel bağlılık ile örgütsel sinizm ve örgütsel muhalefet arasındaki ilişki. *Turkish Studies - International Periodical for The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(6), 853-879.

KAYNAKÇA

1. Adams, G. L., Treadway, D. C., & Stepina, L. P. (2008). The role of dispositions in politics perception formation: The predictive capacity of negative and positive affectivity, equity sensitivity, and self-efficacy. *Journal of Managerial Issues*, 20(4), 545-563.
2. Altıntaş, F. Ç. (2007). Örgüt yapısının örgütsel politika ve işlem adaleti üzerine etkisinin yapısal denklem modellemesi yardımıyla analizi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 151-168.
3. Andrews, M. C., & Kacmar, M. K. (2001). Discriminating among organizational politics, justice and support. *Journal of Organizational Behavior*, 22, 347-366.
4. Atinc, G., Darrat, M., Fuller, B., & Parker, B. W. (2010). Perceptions of organizational politics: A meta-analysis of theoretical antecedents. *Journal of Managerial Issues*, 22(4), 494-513.
5. Ay, D. A. (2014). *Ulusal kültür, örgüt kültürü, örgütsel politika algısı ve sendika üyesi olma eğilimi ilişkisi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
6. Breaux, D. M., Munyon, T. P., Hochwarter, W. A., & G.R., F. (2009). Politics as a moderator of the accountability-job satisfaction relationship: Evidence across three studies. *Journal of Management*, 35, 307-326.
7. Buenger, C. M., Forte, M., Boozer, R. W., & Maddox, E. N. (2007). A study of the perceptions of Organizational Politics Scale (POPS) for use in the university classroom. *Developments in Business Simulation and Experiential Learning*, 34, 294-301.
8. Bursalı, Y. M. (2008). *Örgütsel politikanın işleyişi: Örgütsel politika algısı ve politik davranış arasındaki ilişkiler*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
9. Chang, C., Rosen, C. C., & Levy, P. E. (2009). The relationship between perceptions of organizational politics and employee attitudes, strain and behavior: A meta-analytic examination. *Academy of Management Journal*, 52, 779-801.
10. Cropanzano, R., Howes, J. C., Grandey, A. A., & Toth, P. (1997). The relationship of organizational politics and support to work behaviors, attitudes and stress. *Journal of Organizational Behavior*, 18, 159-180.
11. Cüceloğlu, D. (1998). *Anlamli ve Coşkulu Bir Yaşam İçin: Savaşçı*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
12. Demirel, Y., & Seçkin, Z. (2009). Örgüt içi politik davranışların tespiti üzerine kirgizistan'da sağlık sektöründe bir araştırma. *Orta Asya ve Kafkasya Araştırmalar Dergisi*, 4(7), 143-161.

13. Drory, A. (1993). Perceived political climate and job attitudes. *Organizational Studies*, 14, 59-71.
14. Drory, A., & Romm, T. (1990). The definition of organizational politics: A review. *Human Relations*, 43, 1133-1154.
15. Eisenhardt, K. M., & Bourgeois, L. J. (1988). Politics of strategic decision making in high velocity environments: Toward a midrange theory. *Academy of Management Journal*, 31, 737-770.
16. Ertekin, Y., & Ertekin, G. Y. (2003). *Örgütsel Politika ve Taktikler*. Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü.
17. Ferris, G. R., Berkson, H. M., Kaplan, D. M., Gilmore, D. C., Buckley, M. R., & Hochwarter, W., et al. (1999). *Development and initial validation of the political skill inventory*. Paper presented at the Annual Meetings of the Academy of Management, Chicago.
18. Ferris, G. R., G. Adams, Kolodinsky, R. W., Hochwarter, W. A., & Ammeter, A. P. (2002). Perceptions of organizational politics: Theory and research directions. In F. J. Yammarino & F. Dansereau (Eds.), *Research in Multi-level Issues Volume 1: The Many Faces of Multi-Level Issues* (pp. 179-254). Oxford: Elsevier Science.
19. Ferris, G. R., & Kacmar, M. K. (1992). Perceptions of organizational politics. *Journal of Management*, 18(93-116).
20. Ferris, G. R., Russ, G. S., & Fandt, P. M. (1989). Politics in organizations. In R. A. Giacalone & P. Rosenfeld (Eds.), *Impression management in the organization* (pp. 143-170). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
21. Gandz, J. M., & Murray, V. (1980). The experience of workplace politics. *Academy of Management Journal*, 23, 237-251.
22. Güney, S. (2007). *Örgütsel bağlılık, yönetim ve organizasyon*. Ankara: Nobel Yayınları.
23. Harris, K. J., James, M., & Boonthanom, R. (2005). Perceptions of organizational politics and cooperation as moderators of the relationship between job strains and intent to turnover. *Journal of Managerial Issues*, 17(1), 26-42.
24. Harris, K. J., Kacmar, K. M., Zivnuska, S., & Shaw, J. D. (2007). The impact of political skill on impression management effectiveness. *Journal of Applied Psychology*, 92, 278-285.
25. Howell, S. K. (2005). *Adaptive self-regulation and organizational politics: investigating the effects in the accounting profession*. (Unpublished Doctoral Dissertation), University of Central Florida.
26. Hunter, J. E., & Schmidt, F. L. (2004). *Methods of Meta-Analysis: Correcting Error and Bias in Research Findings (2. Edition)*. California: Sage.

27. İşcan, Ö. F. (2005). Siyasal arena metaforu olarak örgütler ve örgütsel siyasetin örgütsel adalet algısına etkisi. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 60, 149-171.
28. Kacmar, K. M., & Baron, R. A. (1999). Organizational politics: The state of the field, links to related processes, and an agenda for future research. In G. R. Ferris (Ed.), *Research in Personnel Human Resource Management* (pp. 1-39). Amsterdam: JAI Press.
29. Kacmar, K. M., Bozeman, D. P., Carlson, D. S., & Anthony, W. P. (1999). An examination of the perceptions of organizational politics model: Replication and extension. *Human Relations*, 52, 383-416.
30. Kacmar, K. M., & Ferris, G. R. (1991). Perceptions of Organizational Politics Scale (POPS): Development and construct validation. *Educational and Psychological Measurement*, 51(1), 193-205.
31. Kiewitz, C., Restubog, S. L. D., Zagenczyk, T. J., & Hochwarter, W. A. (2009). The interactive effects of psychological contract breach and organizational politics on perceived organizational support: Evidence from two longitudinal studies. *Journal of Management Studies*, 46, 806-834.
32. Koçel, T. (2005). *İşletme Yöneticiliği*. İstanbul: Arıkan Yayınevi.
33. Leslie, L. M., & Gelfand, M. J. (2011). The cultural psychology of social influence: Implications for organizational politics. In G. R. Ferris & D. C. Treadway (Eds.), *Politics in Organizations Theory and Research Considerations* (pp. 411-447). New York: Taylor ve Francis Publishing.
34. Lewin, K. (1936). *Principles of topological psychology*. New York: McGraw-Hill.
35. Mayes, B. T., & Allen, R. W. (1977). Toward a definition of organizational politics. *Academy of Management Review*, 2, 672-678.
36. Miller, B. K., & Nichols, K. M. (2008). Politics and justice: A mediated moderation model. *Journal of Managerial Issues*, 20(214-237).
37. Mintzberg, H. (1985). The organization as political arena. *Journal of Management Studies*, 22(2), 133-154.
38. Muhammad, A. H. (2007). Antecedents of organizational politics perceptions in Kuwait business organizations. *Competitiveness Review: An International Business Journal*, 17, 234-247.
39. O'Connor, W. E., & Morrison, T. G. (2001). A comparison of situational and dispositional predictors of perceptions of organizational politics. *Journal of Psychology*, 135, 301-312.
40. Parker, C. P., Dipboye, R. L., & Jackson, S. L. (1995). Perceptions of politics: An investigation of antecedents and consequences. *Journal of Management*, 21, 891-912.

41. Randall, M. L., Cropanzano, R., Borman, C. A., & Birjulin, A. (1999). Organizational politics and organizational support as predictors of work attitudes, job performance, and organizational citizenship behavior. *Journal of Organizational Behavior*, 20, 159-174.
42. Romm, T., & Drory, A. (1988). Political behavior in organizations: A cross-cultural comparison. *International Journal of Value Based Management*, 1(2), 97-112.
43. Valle, M. K., & Perrewe, P. L. (2000). Do politics perceptions relate to political behaviors? Test of an implicit assumption and expanded model. *Human Relations*, 53, 359-386.
44. Vigoda, E. (2000). The relationship between organizational politics, Job attitudes, and work outcomes: exploration and implications for the public sector. *Journal of Vocational Behavior*, 57, 326-347.
45. Vigoda, E. (2000). The relationship between organizational politics, job attitudes, and work outcomes: exploration and implications for the public sector. *Journal of Vocational Behavior*, 57, 326-347.
46. Vigoda, E., & Cohen, A. (2002). Influence tactics and perceptions of organizational politics: a longitudinal study. *Journal of Business Research*, 55, 311-324.
47. Vigoda-Gadot, E., Vinarski-Peretz, H., & Ben-Zion, E. (2003). Politics and image in the organizational landscape. *Journal of Managerial Psychology*, 18, 764- 787.
48. Yılmaz, D. Ö. (2012). *Örgütlerde Güç, Politik Davranış ve İzlenim Yönetimi: Turizm İşletmelerinden Örnek Olaylar*. Ankara: Detay Yayıncılık.

etmeyi amaçlamaktadır. Ölçekteki her bir madde için "Hiç" seçeneği 1, "Az" seçeneği 2, "ara sıra" seçeneği 3, "çoğunlukla" seçeneği 4 ve "her zaman" seçeneği 5 olarak puanlanmıştır. Her bir alt ölçek için toplam puanlar hesaplanarak, puanların ortalaması alınmıştır. Her bir alt ölçekten alınan düşük puan, o çatışma biçiminin daha az kullanıldığını ifade etmekte, alınan yüksek puan ise daha sıklıkla kullanıldığını ifade etmektedir. Alt ölçeklerden alınan ortalama puanların yüksek olması, çatışma yoğunluğu ölçeği için o alt ölçekte çatışmanın yoğun olduğunu, çatışma yönetim tarzı ölçeği için ilgili olduğu tarzın sık kullanıldığını ifade etmektedir.

KAYNAKÇA

1. Ataman, G. (2002). *İşletme Yönetimi Temel Kavramlar Yeni Yaklaşımlar*. İstanbul: Türkmen Kitapevi.
2. Barkan, M. (1991). Bir "yönetimsel iletişim aracı" olarak çatışma ve yönetimi. *Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi İletişim Dergisi*, 9(9), 11-34.
3. Barutçugil, İ. (2004). *Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi*. İstanbul: Kariyer Yayınları.
4. Başaran, İ. E. (1982). *Örgütsel Davranışın Yönetimi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
5. Blake, R. R., & Mouton, J. S. (1964). *The Managerial Grid*. Houston: Gulf Pub. Co.
6. Budak, G., & Budak, G. (2004). *İşletme Yönetimi*. İzmir: Barış Yayınları.
7. Coffey, A. (1994). "Timing Is everything": Graduate accountants, time and organizational commitment. *Sociology*, 28, 945-956.
8. Cüceloğlu, D. (1991). *İnsan ve Davranışı*. İstanbul: Remzi Kitabevi Yayınları.
9. Davis, K., & Newstrom, J. W. (1993). *Human Behavior at Work Management*. London: Heinernann.
10. Deutsch, M. (1949). An experimental study of the effects of cooperation and competition upon group process. *Human Relations*, 2(3), 199-231.
11. Dinçer, Ö., & Fidan, Y. (1996). *İşletme Yönetimi*. İstanbul: Beta Basım Yayımları.
12. Erdönmez, C., Tutar, H., & Yılmaz, M. K. (2005). *İşletme Becerileri Grup Çalışması*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
13. Eren, E. (1991). *Yönetim ve Organizasyon*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınları.

14. Eren, E. (1998). *Yönetim ve organizasyon*. İstanbul: Beta Basım Yayım.
15. Ertekin, Y. (1993). *Stres ve Yönetim*. Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları.
16. Follett, M. P. (1940). *The psychology of consent and participation. Dynamic Administration: The Collected Papers of Mary Parker Follett*. New York: Harper & Brothers Publishers.
17. Gibson, C. B., Zellmer-Bruhn, M. E., & Schwab, D. P. (2003). Team effectiveness in multinational organizations: evaluation across contexts. *Group & Organization Management*, 28(4), 444-474.
18. Gönül, Ö. A. (2013). *Örgütsel çatışma çözme yöntemleri: a-tipi kişilik, kontrol odağı ve özgeci davranış*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
19. Hicks, H. G., & Gullet, C. R. (1981). *Organizasyonlar: Teori ve Davranış* (B. Baykal, Trans.). İstanbul: İşletme Bilimleri Enstitüsü Yayınları.
20. Hill, W. L., & Jones, R. (1989). *Strategic management theory: An integrated approach*. Boston: Houghton Mifflin Company.
21. Karip, E. (1999). *Çatışma Yönetimi*. Ankara: PEGEM Yayıncılık.
22. Keçecioglu, T. (1999). Örgütlerde çatışma ve yönetimi. *Mercek Dergisi*, 14, 108.
23. Kirel, Ç. (1997). Örgütsel çatışma ve güç ilişkisi. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(1-2), 477-494.
24. Koçel, T. (2003). *İşletme Yöneticiliği*. İstanbul: Beta Basım Yayım.
25. Labovitz, G. H. (1980). Managing conflict. *Business Horizons*, 23(3), 30-37.
26. Lawrence, P. R., & Lorsch, J. W. (1967). Differentiation and integration in complex organizations. *Administrative Science Quarterly*, 12(1), 1-47.
27. March, J. G., & Simon, H. A. (1975). *Örgütler* (Ö. Bozkurt & O. Onaran, Trans.). Ankara: TODAİE Yayınları.
28. McArdle, J. (1999). *Community Development in the Market Economy*. Melbourne, Australia: Vista Publications.
29. Morgan, G. (1998). *Images of organization*. Thousand Oaks: Sage Publications.
30. Neale, M. A., & Northcraft, G. B. (1990). Experience, expertise, and decision bias in negotiation: The role of strategic conceptualization. *Research On Negotiation in Organizations*, 2, 55-75.
31. Onaran, O. (1975). *Örgütlerde Karar Verme*. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No: 321.
32. Özalp, İ. (1989). Örgütlerde Çatışma. *Anadolu Üniversitesi İİBF Dergisi*, 7(1), 81-114.
33. Özgüven, B. M. (1989). *Örgütsel ve Kuramsal Çatışma Karşısında Ekonomik Kalkınma*. Bursa: Bursa İ.T.İ.A. Yayınları.

34. Özkalp, E., & Kirel, Ç. (1990). *Örgütsel Davranış*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
35. Peker, Ö. (1995). *Yönetimi Geliştirmenin Sürekliliği*. Ankara: TODAİE Yayınları.
36. Pondy, L. R. (1967). Organizational conflict: Concepts and models. *Administrative Science Quarterly*, 12(2), 296-320.
37. Pruitt, D. G. (1983). Achieving integrative agreements. *Negotiating in organizations*, 35, 50.
38. Putnam, L. L., & Wilson, C. E. (1982). Communicative strategies in organizational conflicts: Reliability and validity of a measurement scale. *Annals of the International Communication Association*, 6(1), 629-652.
39. Rahim, M. A. (1983). A measure of styles of handling interpersonal conflict. *Academy of Management Journal*, 26(2), 368-376.
40. Rahim, M. A. (2002). Toward a theory of managing organizational conflict. *The International Journal of Conflict Management*, 13(3), 206-235.
41. Rahim, M. A. (2011). *Managing conflict in organizations (4th. ed.)*. New Jersey: Transaction Publishers.
42. Robbins, S. P. (1991). *Organizational Behavior: Concepts, Controversies and Applications (5th ed.)*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
43. Sabuncuoğlu, Z., & Tüz, M. V. (1998). *Örgütsel psikoloji*. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
44. Schermerhorn, J., Hunt, J., & Osborn, R. (2000). *Organizational Behavior*. New York: John Wiley.
45. Schmidt, W. H., & Tannebaum, R., et al. (2000). *Farklılıkları Yönetmek*. İstanbul: BZD Yayıncılık.
46. Stevens, M. (1998). *Sorun Çözümleme* (A. Çimen, Trans.). İstanbul: Timaş Yayınları.
47. Şamdan, A. İ. (2008). *Örgütsel çatışma ve çözümlenme yöntemleri: Bir araştırma*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
48. Şimşek, M. Ş., Akgemci, T., & Çelik, A. (2003). *Davranış Bilimlerine Giriş ve Örgütlerde Davranış (3. Baskı)*. Konya: Adım Matbaacılık.
49. Thomas, K. W., & Schmidt, W. H. (1976). A survey of managerial interests with respect to conflict. *Academy of Management Journal*, 19(2), 315-318.
50. Tutar, H., & Erdönmez, C. (2007). *İşletme Becerileri Grup Çalışması (5. Baskı)*. Ankara: Detay Yayıncılık.
51. Türk, M., & Doğan, S. (2002). Çatışma yönetiminin önemi ve çevik kuvvet personelinin çatışma kaynaklarının teşhisi ve ortadan kaldırılmasına ilişkin Niğde İlinde bir araştırma. *Öneri Dergisi*, 5(18), 69.
52. Vecchio, R. P. (1995). *Organizational Behavior*. Fort Worth: Dryden Press.